

Regeringen, V, K, Radikale og SF indgik d. 6. marts et nationalt kompromis, som bl.a. skal sikre et "historisk løft af forsvaret til 2 pct. af BNP" inden udgangen af 2033. Det vil ifølge Finansministeriet indebære merudgifter på 18 mia. kr.

Som beskrevet i CEPOS-analyse af 27. februar 2022¹ så vil det indebære en beslutning om finansiering, da det det nuværende økonomiske råderum som udgangspunkt er disponeret til andre formål.

En forøgelse af forsvarsudgifterne til 2 pct. af BNP vil naturligvis indebære, at der skal ansættes mere militært personel i Danmark, herunder flere soldater.

Beregninger udført på baggrund af tal fra Forsvarsministeriet viser, at ca. 43 pct. af forsvarsudgifterne går til lønudgifter². Resten går til indkøb af våben mv.

I det følgende lægges til grund, at den marginale personaleandel af de samlede udgifter (43 pct.) svarer til gennemsnittet. I det scenarie skal der bruges knap 8 mia. kr. til flere soldater ($0,43 \cdot 18 = 7,8$ mia. kr.). Hvis man antager en lønudgift på 0,6 mio. kr. per ansat, så indebærer det ca. 13.000 flere soldater. I dag er der ansat 21.000 offentligt ansatte i forsvaret³. I 1990 var der 13.000 flere ansatte i forsvaret end i dag⁴.

Ud fra en betragtning om, at danskernes frihed og sikkerhed er helt central, er der gode begrundelser for udvidelse af det danske forsvarsbudget til 2 pct. af BNP, så Danmark lever op til den NATO-målsætning, som Danmark har skrevet under på ved NATO-topmødet i Wales i 2014 (Wales-erklæringen).

Under den kolde krig i årene 1985-89 udgjorde forsvarsudgifterne i gennemsnit 2 pct. af BNP. Siden Murens fald i 1989 er forsvarsudgifterne faldet med 0,6 pct. af BNP eller ca. 15 mia.kr. F.eks. sparede man 2,7 mia. kr. på forsvaret i Thornings skattereform fra 2012.

Nye arbejdsmarkedsreformer påkrævet, for at privat beskæftigelse ikke reduceres

En udvidelse af det militære personel med 13.000 personer vil selvsagt reducere den private beskæftigelse tilsvarende. Dermed får private virksomheder færre rekrutterings- og vækstmuligheder.

På den baggrund anbefales det, at de øgede militære udgifter (delvist) finansieres af reformer, der øger beskæftigelsen tilsvarende. Det kunne være en afvikling af efterlønnen, hvilket øger beskæftigelsen med 18.000 i 2030 og forbedrer de offentlige finanser med 8 mia. kr. i 2030.

---

¹ Kilde: "[NATO-mål om forsvarsudgifter på 2 pct. af BNP koster 18 mia. kr. og kræver ny finansiering – råderummet rækker ikke](#)", CEPOS, 1. marts 2022

² Kilde: Forsvarsministeriet, [Ministerområdets økonomi 2022](#). Udgifterne til lønsum udgør 11,7 mia. kr. ud af de samlede bevillinger på 27,1 mia. kr., svarende til 43 pct.

³ Kilde: Forsvarsministeriet (Personalestyrelsen), "[Antal ansatte](#)"

⁴ Kilde: Baseret på NATO's opgørelse af militært personel

Alternativt kunne en SU-reform bidrage med et øget arbejdsudbud på 10.000 (og en forbedring af de offentlige finanser med ca. 6 mia. kr.). SU-reformen indebærer en omlægning af SU'en på kandidatdelen til lån, 20 pct. SU-reduktion (og tilsvarende højere lån), afskaffelse af det 6. SU-år og mindreregulering til 2030. Endeligt kan inflationsregulering af alle overførsler til 2030 øge beskæftigelsen med ca. 10.000 (og forbedre de offentlige finanser med 13 mia. kr.).

Økonomisk forsvarskommission skal sikre effektiv anvendelse af midler

Det anbefales, at der i forbindelse med udvidelsen af forsvarsbudgettet med 18 mia. kr. frem mod 2033 oprettes en økonomisk forsvarskommission, der skal overvåge at de 18 mia.kr. og de øvrige forsvarsudgifter anvendes effektivt. Dette skal ses i lyset af, at en udvidelse af forsvarsbudgettet med ca. 50 pct. indebærer en risiko for dårlig ressourceanvendelse.

Historisk har staten haft udfordringer i forbindelse med større investeringer. Produktivitetskommissionen (under Peter Birch Sørensen) viste at 37 pct. af alle infrastrukturinvesteringer fra 2002-2013 gav et samfundsøkonomisk tab på 21 mia. kr.⁵ Også andre store projekter som fx udvikling af nyt it-system til ejendomsvurderinger er blevet forsinket og er blevet meget dyrere end oprindeligt vurderet. Derudover har forsvaret også tidligere haft sager med problematisk økonomistyring.

Forhøjelsen af forsvarsudgifter på 18 mia. kr. vil med samme fordeling af forsvarsudgifterne som i dag indebære, at 8 mia. kr. skal anvendes på løn til nye soldater, mens ca. 10 mia. kr. skal anvendes på materiel.

Hvad skal kommissionen lave:

- Kommissionen skal indledningsvist komme med et bud på de overordnede udfordringer, der bør prioriteres i styrkelsen af forsvaret, og de skal endvidere komme med pejlemærker for mulige løsninger, der kan danne grundlag for kvalificerede forsvarspolitiske beslutninger.
- Kommissionen skal foretage en samfundsøkonomisk vurdering af, hvordan styrkelsen af forsvaret gennemføres samfundsøkonomisk effektivt – fx ved inddragelse af den generelle udfordring med at skaffe arbejdskraft i alle brancher.
- Kommissionen skal overveje, hvordan snittet skal være mellem soldater og materiel, samt hvilket materiel der skal anskaffes. Hvor mange penge bør der fx bruges på at købe flere fly og hvor meget bør bruges på mere ammunition.
- I forbindelse med udvidelsen af forsvaret skal kommissionen vurdere hvordan fordelingen bør være mellem antallet af værnepligtige og antal professionelle soldater.
- Kommissionen skal overveje fordele og ulemper ift. værnepligtige versus professionelle soldater, herunder hvilket lønniveau, der skal til for at tiltrække mange tusinde ansatte til forsvaret.
- Kommissionen skal sikre at der foretages de korrekte udbudsprocesser ifm. indkøb af materiel. Udbudsprocesserne skal fremme omkostningseffektive indkøb.
- Kommissionen skal løbende inddrages i de politiske beslutninger og følge forsvarets anvendelse af de 18 mia. kr. Dvs. Kommissionen skal ikke først analysere indkøbene bagefter, men skal løbende komme med input for at forbedre både de politiske og administrative beslutninger.

⁵ Læs mere her: <https://cepos.dk/abcepos-artikler/0145-samfundsøkonomisk-tab-paa-21-mia-kr-fra-urentable-offentlige-infrastrukturprojekter-i-2002-2013/>

- Kommission skal inddrage hele forsvarsbudgettet – ikke kun de nye 18 mia. kr.

Offentlig beskæftigelse vokset med 34.000 under Corona – regeringen planlægger permanent udvidelse af offentlig beskæftigelse

Siden februar 2020 er den offentlige beskæftigelse øget med 34.000. Stigningen på 34.000 kan ikke kun forklares med Corona-relateret offentlig beskæftigelse. Således er der fx sket en stigning på ca. 10.000 inden for "Offentlig administration, forsvar og politi"⁶.

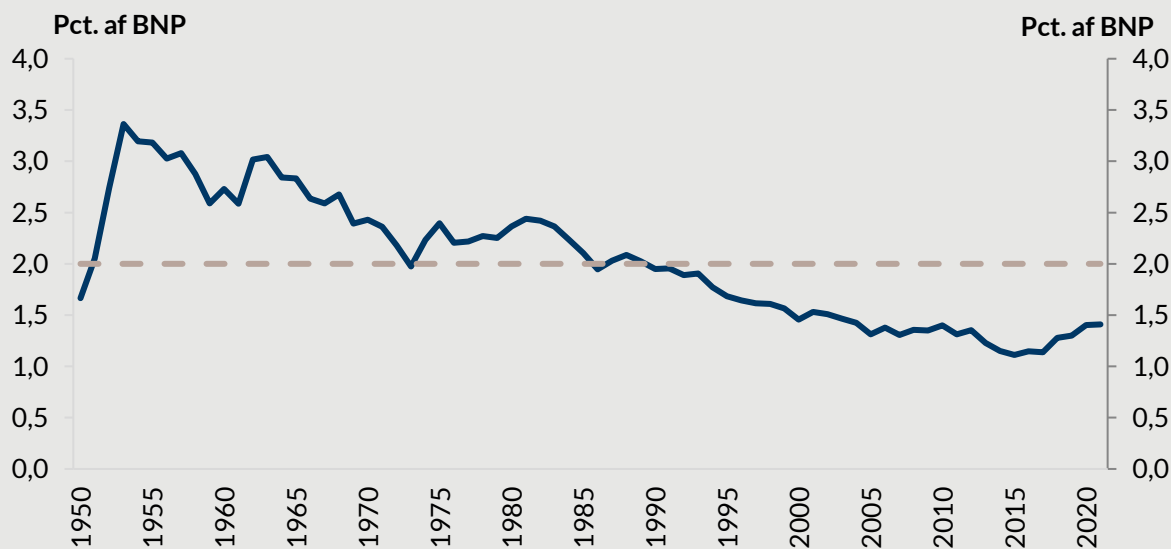
Desuden forventer S-regeringen kun at nedbringe den offentlige beskæftigelse med ca. 16.000 frem til 2023, herunder som følge af færre Corona-relaterede offentligt ansatte. Dvs. der er altså tale om en permanent udvidelse af den offentlige beskæftigelse på 18.000 personer.

Udvikling i forsvarsudgifterne siden 1950

Forsvarsudgifterne toppede i 1953 med 3,4 pct. af BNP, jf. figur 1. Herefter er de løbende blevet reduceret. Det overordnede billede er, at de danske forsvarsudgifter fra 1951 til 1989 lå på eller over 2 pct. af BNP. Danmark har siden 1989 ikke opfyldt 2-pct. målsætningen.

Figur 1

Forsvarsudgifter, 1950-2021

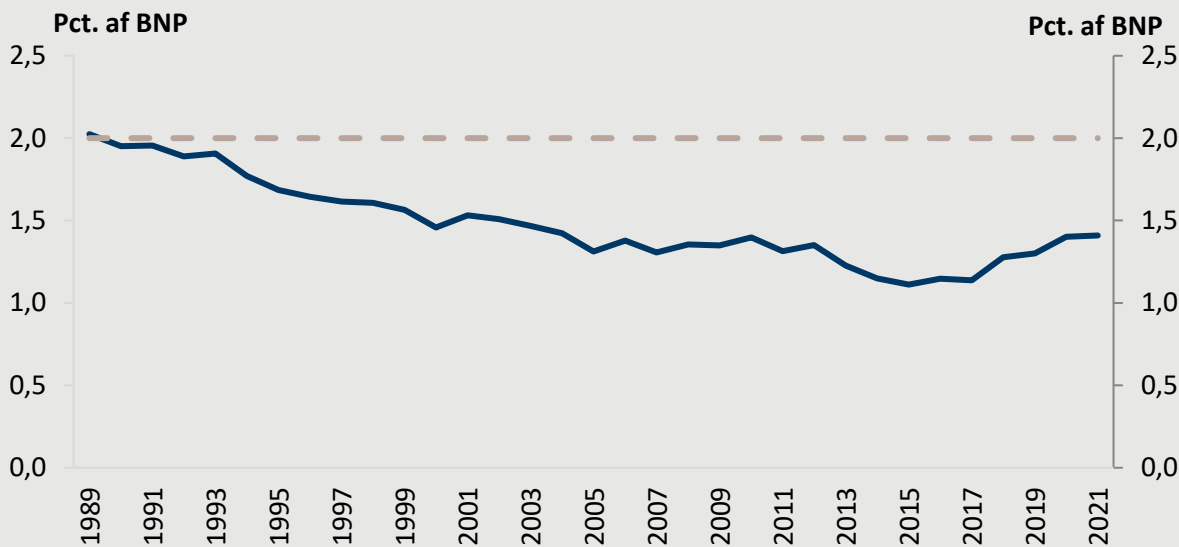

Kilde: SIPRI Military Expenditure Database og NATO

Siden 1989 er forsvarsudgifterne som andel af BNP faldet fra 2,0 pct. af BNP til 1,4 pct. af BNP. Det kan betragtes som en fredsdividende efter den kolde krig. Fredsdividenden siden 1989 udgør ca. 0,6 pct. af BNP eller 15 mia. kr. Denne fredsdividende lader til at ophøre nu.

⁶ Kilde: "5.000 flere lønmodtagere i december", Nyt fra Danmarks Statistik nr. 55, 21. februar 2022

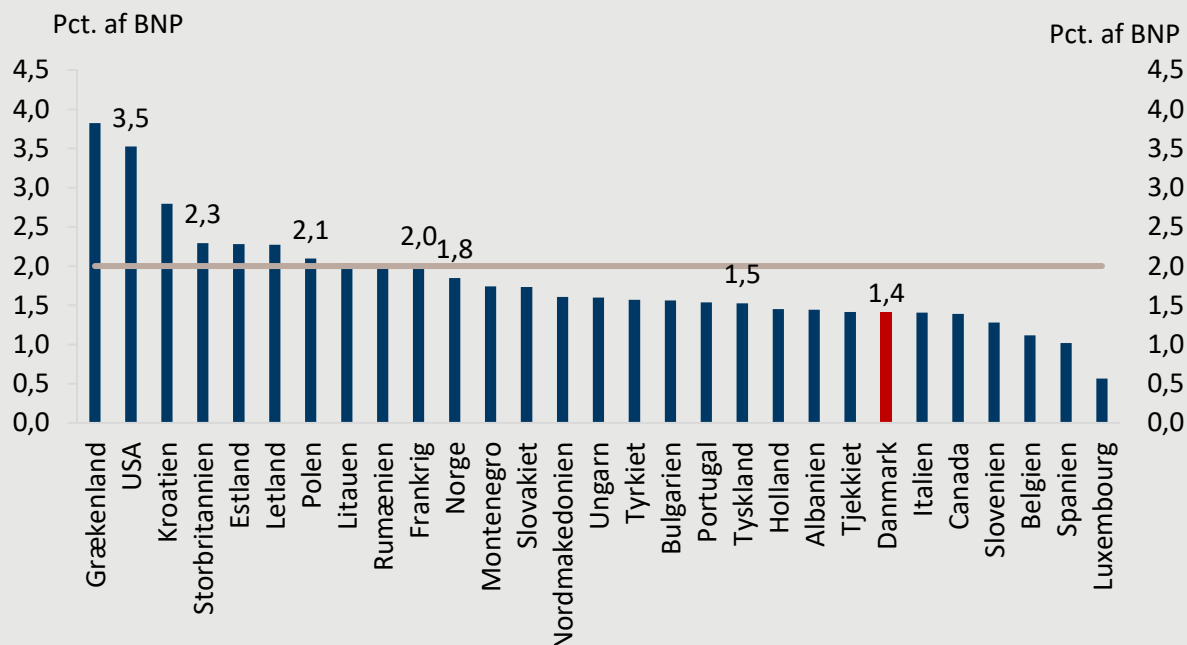
Figur 2
Forsvarsudgifter, 1989-2021

Kilde: SIPRI Military Expenditure Database og NATO

Ifølge NATOs opgørelse har Danmark de 7. laveste forsvarsudgifter ud af de 29 medlemslande i 2021, målt som andel af BNP, jf. figur 3.

Figur 3
Forsvarsudgifter i NATO-medlemslande, 2021 (forventet)

Kilde: NATO